

Sygn. akt I C 18/09

WYROK CZĘŚCIOWY

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Krzysztof Stefaniak

Protokolant: Agnieszka Michaluk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 maja 2013 r. w Lublinie

sprawy z powództwa M. B.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej
z siedzibą w W.

o zapłatę zadośćuczynienia, odszkodowania i ustalenie

I. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda M. B. kwotę 133.000,00 zł (sto trzydzieści trzy tysiące złotych) zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 maja 2013 roku do dnia zapłaty z tytułu zadośćuczynienia;

II. oddała powództwo o zadośćuczynienie w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda M. B. odszkodowanie w kwocie 3.000 zł (trzy tysiące złotych) zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 kwietnia 2009 roku do dnia zapłaty;

IV. oddała powództwo o zapłatę odszkodowania w pozostałej części;

V. ustala, że pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. ponosi odpowiedzialność za szkody mogące powstać w przyszłości, będące następstwem wypadku, jakiego doznał powód w dniu 3 lipca 2006 roku.

Sygn. akt I C 18/09

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 8 stycznia 2009 roku powód M. B. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. łącznie kwoty 233.400,00 zł, w tym kwoty:

- 3.000,00 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 lipca 2006 roku do dnia zapłaty;
- 150.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 4 lipca 2006 roku do dnia zapłaty;
- 6.700,00 zł miesięcznie tytułem renty z racji zwiększenia się potrzeb

i zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość płatnej z góry do 10-go dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminu płatności poczynając od dnia wniesienia pozwu.

Ponadto wniósł o ustalenie odpowiedzialności pozwanego ubezpieczyciela za skutki wypadku, które mogą ujawnić się u powoda w przyszłości.

W uzasadnieniu żądania wskazał, że w wyniku kolizji drogowej z dnia 3 lipca 2006 roku, za który wyłączną winę ponosi kierowca samochodu osobowego marki C. (...), którego z pozwanym łączyła umowa ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej, doznał szkody niemajątkowej i majątkowej (pozew wraz z uzasadnieniem k. 2-13).

W odpowiedzi na pozew (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany ubezpieczyciel wskazał, że nie kwestionuje okoliczności wypadku z dnia 3 lipca 2006 roku ani swojej odpowiedzialności za sprawę, co do zasady. Podniósł, że w toku postępowania prowadzonego w związku ze zgłoszoną przez powoda szkodą, wypłacono mu świadczenia odszkodowawcze oraz zadośćuczynienie w kwocie 17.000,00zł. Zdaniem strony pozwanej – uznane i wypłacone kwoty zadośćuczynienia i odszkodowania są adekwatne do rozmiaru odniesionych obrażeń i krzywdy powoda oraz kosztów poniesionych przez powoda w związku z wypadkiem. Zdaniem pozwanego – dalsze roszczenia powoda objęte niniejszym, pozwem są nieuzasadnione i nieudowodnione (odpowiedź na pozew k. 52-55).

W piśmie procesowym z dnia 28 lutego 2012 roku pełnomocnik powoda dokonał modyfikacji powództwa w ten sposób, iż oprócz zgłoszonego w pozwie roszczenia o zasądzenie kwoty 233.400,00zł wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty:

- 4.106,00zł z ustawowymi odsetkami od dnia 3 lipca 2006 roku tytułem odszkodowania za utracone zarobki;
- w zakresie żądania pozwu dotyczącego renty w związku ze zwiększeniem się potrzeb i zmniejszeniem widoków powodzenia na przyszłość rozszerzono żądanie pozwu z tytułu renty wyrównawczej do kwoty 10.543,00zł płatnej z góry do 10-go dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminu płatności poczynając od dnia 1 grudnia 2008 roku (pismo procesowe powoda k. 674-676).

W toku dalszego postępowania strony podtrzymywały swoje stanowiska w sprawie (protokoły rozpraw k. 81, k. 118, k. 230, k. 272, k. 353, k. 362, k. 436, k. 480, k. 522, k. 673, k. 684, k. 744, k. 792, k. 847).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Do miesiąca lipca 2006 roku M. B. (aktualnie lat 42), był osobą zdrową, sprawną i aktywną ruchowo, uprawiał sporty – biegał, jeździł na nartach, chodził po górach, pływał. Był też osobą aktywną zawodowo (zeznania C. B. k. 118v-120, zeznania J. M. k. 120, zeznania powoda k. 81v-83v i k. 230v-231 i k. 522v i k. 850).

W dniu 3 lipca 2006 roku w miejscowości R. gm. G., M. T. kierując samochodem marki C. doprowadził do czołowego zderzenia z pojazdem marki F. (...) kierowanym przez M. B. (bezsporne, notatka k. A2 dołączonych akt szkody numer (...): (...)).

W wyniku opisanego powyżej zdarzenia M. B. doznał obrażeń ciała w postaci:

- złamania kości piętowej prawej o typie „języka”,

- wykręcenia stawu skokowo-goleniowego podudzia prawego z uszkodzeniem więzozrostu strzałkowo-piszczelowego I/II stopnia (karta informacyjna k. 94).

Z miejsca wypadku powód został przewiezony karetką Pogotowia Ratunkowego do Centrum Zdrowia „(...)w O.gdzie został przyjęty do Oddziału Chirurgii Urazowo- Ortopedycznej. Założono opatrunek gipsowy stopowo-udowy. M. B.nie wyraził zgody na zaproponowane leczenie operacyjne z uwagi na długi, około 9-cio miesięczny okres rehabilitacji. Powód został wypisany do domu w dniu 5 lipca 2006 roku. Opatrunek gipsowy utrzymano do miesiąca września 2006 roku, po jego zdjęciu stwierdzono konieczność dalszego leczenia, ponownie sugerowano przeprowadzenie zabiegu operacyjnego celem przywrócenia dawnej sprawności i aktywności ruchowej stopy (karta informacyjna k. 94, zeznania powoda k. 81v-83v i k. 230v-231 i k. 522v i k. 850).

Przez okres trzech miesięcy po wypadku powód przebywał na zwolnieniu lekarskim, po czym wrócił do pracy w firmie (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. gdzie zajmował stanowisko dyrektora produkcji (świadectwo pracy k. 89-90).

Leczenie ambulatoryjne powód kontynuował w Poradni Ortopedycznej Przychodni Specjalistycznej (...)w L.. Powód ponownie został poinformowany o konieczności przeprowadzenia zabiegu operacyjnego lub zalecenia urazu, tj. doprowadzenia do zrostu kości piętowej i w późniejszym czasie wykonaniu operacji. Z uwagi na groźbę utraty pracy powód podjął decyzję o kontynuacji leczenia w kierunku zalecenia urazu. Powód często odczuwał silny ból prawej stopy, wymagający zażywania leków przeciwbólowych (zaświadczenie lekarskie k. 97-98, historia choroby k. 99-104, zeznania powoda k. 81v-83v i k. 230v-231 i k. 522v i k. 850).

Następnie w okresie od 26 września 2006 roku do 30 czerwca 2007 roku powód podjął leczenie rehabilitacyjne w Gabinetie Rehabilitacji (...)w O.(zaświadczenie k. 95-96).

Powód konsultował przebieg leczenia również prywatnie w (...) w L. u prof. K. M., w (...) Publicznym Szpitalu (...) w L. u dr. M. K. (1) oraz w Klinice (...) w Ł. u dr. M. K. (2). W grudniu 2006 roku powód został zakwalifikowany do zabiegu operacyjnego tzw. artrodezy. Dolegliwości bólowe pod koniec 2007 roku uległy złagodzeniu, z początkiem 2008 roku ponownie nasiliły się (zaświadczenie k. 105, zaświadczenie k. 109, historia choroby k. 110-114, historia choroby k. 116, skierowanie k. 415). W wykonanym w dniu 28 kwietnia 2008 roku badaniu USG stawu skokowego prawego stwierdzono cechy chondromalacji pourazowej III stopnia (wynik badania k. 106). Powód został skierowany do specjalistycznego ośrodka (...) w Ł., gdzie wykonano u powoda rezonans magnetyczny stawu skokowego. Kilkakrotnie stosowano blokady sterydowe. Pod koniec 2009 roku powód odbył zabiegi fizykoterapii jednakże nie uzyskano spodziewanej poprawy. W dniu 10 stycznia 2011 roku w (...) Publicznym Szpitalu (...) w L. powód przeszedł zabieg artrodezy stawu skokowego dolnego z przeszczepami kostnymi pobranymi z talerza kości biodrowej (wynik badania k. 115, historia choroby k. 110-114, skierowanie k. 107, zaświadczenie k. 95-96, zeznania powoda k. 81v-83v i k. 230v-231 i k. 522v i k. 850, karta informacyjna k. 496).

W październiku 2009 roku powód podjął leczenie psychiatryczne w (...)w L., rozpoznano u powoda zaburzenia depresyjno-lękowe, stosowano leczenie farmakologiczne (k. 510-512v i k. 555-563).

Według biegłego sądowego specjalisty z zakresu neurologii dr A. K., w wyniku wypadku z dnia 3 lipca 2006 roku z neurologicznego punktu widzenia powód nie doznał uszczerbku na zdrowiu (opinia biegłego sądowego z zakresu neurologii k. 175-177, k. 210-211, k. 230v-231).

Według biegłego sądowego specjalisty z zakresu ortopedii, traumatologii i rehabilitacji medycznej lek. med. S. G., w wyniku wypadku z dnia 3 lipca 2006 roku powód doznał urazu prawej stopy z wieloodłamowym złamaniem kości piętowej z zajęciem powierzchni stawowej, uszkodzeniem więzozrostu strzałkowo-piszczelowego, co spowodowało 30% trwałego uszczerbku na zdrowiu powoda. W wyniku wypadku i doznanych obrażeń oraz ich skutków powód wymagał hospitalizacji, unieruchomienia w opatrunku gipsowym przez ponad dwa miesiące. Zakres cierpień związanych z urazem był znaczny zwłaszcza przez pierwsze tygodnie po urazie. Od września do grudnia 2007 roku dolegliwości wyraźnie ustąpiły jednakże od stycznia do kwietnia 2008 roku uległy ponownie nasileniu i trwają z mniejszym nasileniem do chwili obecnej. Rokowanie co do poprawy stanu ortopedycznego dotyczącego utrwalonej dysfunkcji prawego stawu skokowego w chwili obecnej – według biegłego – jest trudne do ustalenia. Powód po wypadku z dnia 3 lipca 2006 roku wymagał zabiegów rehabilitacyjnych, przebyty uraz i leczenie jego skutków uzasadniało w ocenie biegłego ponoszenie przez powoda kosztów wizyt lekarskich, wykonanych badań lekarskich, kosztów związanych z zakupem leków przeciwbólowych i przeciwzapalnych. Powód w okresie unieruchomienia w opatrunkach gipsowych wymagał opieki i pomocy ze strony innych osób, obecnie wymaga pomocy okazjonalnie w cięższych czynnościach życia codziennego. W ocenie biegłego, pełny powrót powoda do zdrowia nie nastąpi. W dniu 10 stycznia 2011 roku w (...) Publicznym Szpitalu (...) w L. powód przeszedł zabieg artrodezy stawu skokowego dolnego z przeszczepami kostnymi pobranymi z talerza kości biodrowej. Po wykonanym zabiegu operacyjnym powód wymagał leczenia usprawniającego oraz farmakologicznego. Obecnie u powoda występuje miernego stopnia bólowe ograniczenie zgięcia grzbietowego i podeszwowego stopy w skrajnych zakresach tych ruchów, występuje także nieprawidłowe ustawienie stopy, po większych przeciążeniach stopy u powoda pojawia się utykanie na prawą kończynę dolną. W miejscu uszkodzenia rozwijają się pourazowe zmiany zwyrodnieniowe w zakresie kości tworzących staw, w przypadku ewentualnego pogorszenia się w przyszłości miejscowego stanu ortopedycznego może być konieczne przeprowadzenie kolejnego zabiegu operacyjnego – artrodezy górnego stawu skokowego. Powód jest niezdolny do stania na palcach prawej stopy. Przeprowadzenie wcześniejszego leczenia operacyjnego nie wyeliminowałoby cierpień i niewygod powoda, zarówno leki jak i rehabilitacja oraz środki ortopedyczne w postaci lasek ortopedycznych też musiałyby być stosowane (opinia biegłego sądowego z zakresu ortopedii, traumatologii i rehabilitacji medycznej k. 317-319, k. 353v-354v, k. 578-579, k. 613-614, k. 706).

Z opinii biegłego sądowego w zakresie psychologii dr M. S., w wyniku zdarzenia z dnia 3 lipca 2006 roku powód nie doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu psychicznym. W efekcie przedmiotowego zdarzenia powód doznał cierpień psychicznych o niewielkim nasileniu, bez cech typowych dla urazów psychicznych o charakterze lękowo-depresyjnym, które trwały maksymalnie 3 miesiące. Z psychologicznego punktu widzenia powód nie wymagał pomocy psychologicznej, stan zdrowia psychicznego powoda po wypadku umożliwiał mu sprawne i samodzielne funkcjonowanie poznawcze, intelektualne, emocjonalne i społeczne, powód nie wymagał pomocy osób trzecich. W opinii biegłej, z psychologicznego punktu widzenia, w wyniku zdarzenia z dnia 3 lipca 2006 roku, powód nie utracił zdolności do pracy. Zdaniem biegłej, powód przejawia niewielkie tendencje do agrawacji polegającej na nadmiernej koncentracji na własnym zdrowiu fizycznym, powód przecenia informacje pesymistyczne (opinia biegłej sądowej w zakresie psychologii k. 152-155, k. 403-406, k. 533-536, k. 436v-437).

Z opinii biegłego sądowego w zakresie psychiatrii lek. med. A. H., w wyniku zdarzenia z dnia 3 lipca 2006 roku powód doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu psychicznym, na poziomie 5%. Zaburzenie psychiczne które ujawniły się u powoda po upływie trzech lat od wypadku, miały charakter reakcji adaptacyjnej i sprawiały wrażenie stanu epizodycznego. Obecnie uległy one utrwaleniu i mają charakter zaburzeń lękowo-depresyjnych, które okresowo ulegają nasileniu. Dodatkowo biegły stwierdził występowanie u powoda zmian w sferze osobowościowej (opinia biegłego sądowego w zakresie psychiatrii k. 248-250, k. 326-327, k. 362v-363, k. 566-568).

Z opinii biegłego sądowego w zakresie psychiatrii P. K. wynika,

iż u powoda występują zaburzenia z kręgu nerwicowego – zaburzenia depresyjno – lękowe mieszane, które pozostają w związku z wypadkiem drogowym z dnia 3 lipca 2006 roku. Powód wymagał specjalistycznego leczenia psychiatrycznego. W związku z powyższymi zaburzeniami, trwały uszczerbek na zdrowiu powoda biegły ocenił na 5% (opinia biegłego sądowego w zakresie psychiatrii k. 456-459, k. 468).

Z opinii biegłej sądowej specjalisty z zakresu medycyny pracy lek. med. K. Z. wynika, iż biegła na podstawie zgromadzonej dokumentacji leczenia powoda, zaświadczeń o stanie zdrowia powoda, wyników badań profilaktycznych i opinii biegłych, stwierdziła, iż nie ma podstaw do przyjęcia, iż stan psychiczny i fizyczny powoda stanowił przeciwwskazania do powrotu do pracy na stanowisku dyrektora produkcji w firmie (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O.. Jednocześnie biegła zaznaczyła, iż zdolność do pracy na danym stanowisku stanowi wypadkową stanu zdrowia pracownika (w przypadku powoda wydolności układu ruchu) i konkretnie sprecyzowanych warunków pracy. Zakres bowiem obowiązków nakładanych na pracowników przez pracodawców jest znacznie zróżnicowany, nawet identycznie brzmiąca nazwa stanowiska pracy nie determinuje takiego samego zakresu obowiązków (opinia biegłej sądowej z zakresu medycyny pracy k. 725-727, k. 733-734, k. 762-764, k. 850).

W chwili wypadku z dnia 3 lipca 2006 roku M. B. miał 35 lat, mieszkał w L., był aktywny zawodowo, zajmował stanowisko dyrektora produkcji w firmie (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O.. Drogę do pracy z L. do O. przemierzał samochodem. Do obowiązków pracowniczych powoda należał nadzór podległych mu wydziałów produkcyjnych, które zlokalizowane były na czterech halach produkcyjnych rozmieszczonych na kilku hektarach. Przez okres trzech miesięcy po wypadku powód przebywał na zwolnieniu lekarskim, po czym wrócił do pracy w firmie (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. jednakże z uwagi na narastające podczas chodzenia i prowadzenia samochodu dolegliwości bólowe prawej stopy oraz utykanie powód zmuszony był zmienić pracę na lżejszą, biurową. Od dnia 1 grudnia 2008 roku powód został zatrudniony w firmie (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. na stanowisku kierownika działu narzędziowego, następnie od września 2011 roku został zatrudniony w firmie (...) w L. (umowa o pracę k. 18-19, pismo k. 20, zeznania powoda k. 81v-83v i k. 230v-231 i k. 522v i k. 850, zestawienie k. 677).

W ramach likwidacji szkody (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. przyznała M. B. kwotę 17.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz odszkodowanie tytułem zwrotu kosztów dojazdów w kwocie 69,03zł, zakupu leków w kwocie 545,25zł, z tytułu uszkodzonej odzieży w kwocie 243,00zł oraz z tytułu utraconego dochodu kwotę 11.676,70zł (bezsporne, decyzja z dnia 9 maja 2007 roku k. A89 dołączonych akt szkody numer INS: (...)).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów.

W niniejszej sprawie pozwany nie kwestionuje swej odpowiedzialności za skutki wypadku jakiemu uległ powód. Sporny natomiast jest zakres skutków, jakie poniósł M. B. oraz wysokość należnych mu z tego tytułu świadczeń.

Ustalając zakres obrażeń jakich doznał powód w wyniku opisanego powyższej wypadku, jak też aktualnie odczuwanych przez niego dolegliwości zdrowotnych, Sąd oparł się na dokumentacji medycznej zgromadzonej w aktach sprawy oraz opiniach biegłych lekarzy. Dowody te są ze sobą zbieżne i zgodne.

Należy zauważyć, że w sprawie zasięgnięto opinii pięciu biegłych sądowych (neurologa, ortopedy, specjalisty z zakresu medycyny pracy oraz dwóch psychiatrów). W ramach kontroli merytorycznej i formalnej opinii biegłych, nie dopatrywał się Sąd nieprawidłowości pozwalających na odebranie złożonym opiniom przymiotu pełnowartościowego źródła dowodowego. Biegli wskazali bowiem wszelkie przesłanki przyjętego rozumowania, przedstawili także jego tok. Wnioski płynące z opinii przedstawione są klarownie i logicznie wynikają z przyjętych podstaw. Sąd nie dopatrywał się błędów logicznych, niezgodności z życiowym doświadczeniem bądź też niespójności z pozostałym materiałem dowodowym. W tych warunkach opinie biegłych posłużyły za pełnowartościową podstawę dokonanych ustaleń faktycznych.

Sąd uwzględnił także zeznania powoda oraz świadków C. B.

i J. M. w zakresie rodzaju, długotrwałości, intensywności cierpień powoda oraz zmiany trybu jego życia spowodowanej wypadkiem, gdyż są zgodne z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Prawdziwość zgromadzonych w sprawie dokumentów urzędowych i prywatnych nie była przedmiotem zarzutów stron, a także nie wzbudziła wątpliwości Sądu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 317 § 1 kpc Sąd może wydać wyrok częściowy, jeżeli nadaje się do rozstrzygnięcia tylko część żądania lub niektóre z żądań pozwu.

W niniejszej sprawie powód M. B. domagał się od pozwanego naprawienia szkody powstałej na skutek wypadku jaki miał miejsce w dniu

3 lipca 2006 roku jak również przyznania zadośćuczynienia z powodu cierpień spowodowanych następstwami przedmiotowego wypadku oraz świadczenia rentowego. Ponadto wniósł o ustalenie, że pozwany ponosi odpowiedzialność za dalsze, mogące wystąpić w przyszłości następstwa obrażeń jakich doznał przedmiotowym wypadku.

Zasada odpowiedzialności pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. wobec powoda za skutki wypadku z dnia 3 lipca 2006 roku, którego sprawcą był M. T., była bezsporna.

Bezsporne między stronami były też okoliczności dotyczące hospitalizacji i leczenia powoda, którym był poddany po wypadku, jak również fakt i okoliczności związane z wypadkiem. Sporny natomiast jest rozmiar cierpień i krzywd, jakich doznał powód na skutek wypadku i wysokość należnych mu z tego tytułu świadczeń.

Na wstępie należy podnieść, że w zakresie podstaw prawnych odpowiedzialności za szkodę komunikacyjną posiadacz pojazdu ponosi odpowiedzialność za skutki wypadku na podstawie art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 § 1 k.c., natomiast odpowiedzialność pozwanego, jako ubezpieczyciela posiadacza pojazdu określona jest na zasadzie art. 822 k.c., zgodnie z którym, przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia.

Uzupełnieniem powyższej regulacji są przepisy obowiązującej

w dacie wyrządzenia szkody ustawy z dnia 22 maja 2003 r.

o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.).

Zgodnie z art. 34 ust. 1 powołanej ustawy, z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Według zaś art. 35 tej ustawy, ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu.

Odpowiedzialność za szkodę majątkową i niemajątkową na osobie poniesioną przez powoda wynika natomiast z dyspozycji art. 444 § 1 k.c. i art. 445 § 1 k.c.

Przepisy powyższe należy interpretować z uwzględnieniem wykładni systemowej tj. innych przepisów dotyczących odpowiedzialności deliktowej bowiem do zaistnienia odpowiedzialności z art. 445 kc w zw. z art. 444 § 1 i 2 kc niezbędne jest jednocześnie ustalenie przesłanek odpowiedzialności ex delicto sprawcy szkody z art. 415 kc:

1) szkody - w tym przypadku rozumianej także, jako uszczerbek w dobrach niemajątkowych (krzywda), a ściślej, jako uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia,

2) faktu wyrządzenia szkody;

3) adekwatnego związku przyczynowego między zachowaniem sprawcy szkody, a skutkiem w postaci uszczerbku w dobrach prawnie chronionych.

W przedmiotowej sprawie zachodzą wszystkie trzy przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej ex delicto.

Powód M. B. doznał szkody, którą należy tu zakwalifikować jako krzywdę, bowiem jak wskazują wyniki postępowania dowodowego, doznał uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia. Po wypadku z dnia 3 lipca 2006 roku z uwagi na występujące dolegliwości zmienił tryb życia i ograniczył dotychczasową aktywność.

Ustalono, że powód poniósł tzw. straty moralne przejawiające się w dolegliwościach psychicznych i fizycznych. Na krzywdę tę składają się przede wszystkim: stres związany z przebiegiem wypadku, fizyczny ból, będący efektem uszkodzenia ciała, dyskomfort psychiczny związany z pobytami w szpitalach i leczeniem, unieruchomieniem gipsowym, koniecznością ograniczenia dotychczasowej aktywności życiowej.

W świetle opinii biegłych lekarzy nie ma wątpliwości, że powód doznał urazu prawej stopy z wieloodłamowym złamaniem kości piętowej z zajęciem powierzchni stawowej, uszkodzeniem więzozrostu strzałkowo-piszczelowego,

Trwale następstwa doznanych urazów polegają na tym, iż obecnie u powoda występuje miernego stopnia bólowe ograniczenie zgięcia grzbietowego i podeszwowego stopy w skrajnych zakresach tych ruchów, występuje także nieprawidłowe ustawienie stopy, po większych przeciążeniach stopy u powoda pojawia się utykanie na prawą kończynę dolną. W miejscu uszkodzenia rozwijają się pourazowe zmiany zwyrodnieniowe w zakresie kości tworzących staw, w przypadku ewentualnego pogarszania się w przyszłości miejscowego stanu ortopedycznego może być konieczne przeprowadzenie kolejnego zabiegu operacyjnego – artrodezy górnego stawu skokowego. Powód jest niezdolny do stania na palcach prawej stopy. Do chwili obecnej powód odczuwa dolegliwości bólowe, które są następstwami urazu kończyny dolnej. Ponadto po upływie trzech lat od wypadku u powoda ujawniły się zaburzenia psychiczne. Obecnie uległy one utrwaleniu i mają charakter zaburzeń lękowo-depresyjnych, które okresowo ulegają nasileniu. Ponadto u powoda wystąpiły zmiany w sferze osobowościowej.

Zachodzi ewidentny związek przyczynowy pomiędzy zdarzeniem z dnia 3 lipca 2006 roku, a szkodą – krzywdą, jakiej doznał powód. Stres, ból, leczenie szpitalne, rehabilitacja, ograniczenia ruchomości prawej stopy, także zaburzenia typu depresyjno lękowego zmiany

w sferze osobowościowej są, bowiem bezpośrednią, a zarazem normalną

(w rozumieniu art.361§1 kc) konsekwencją przedmiotowego wypadku. Jednocześnie należy stwierdzić, że wskazywane przez powoda, trwające do dziś dolegliwości bólowe i rozstrój zdrowia, w świetle materiału dowodowego, mogą być traktowane jako następstwa doznanego urazu, co wynika z opinii biegłych wywołanych na potrzeby niniejszego postępowania.

Roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia.

Zgodnie z dyspozycją art. 445 §1 k.c., w wypadku uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, Sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Podnosi się przy tym, że zadośćuczynienie ma walor kompensacyjny, chociaż krzywda określana też, jako szkoda niemajątkowa, polegająca na cierpieniach fizycznych i psychicznych, ma charakter niewymierny i nie może być w pełni pokryta świadczeniem pieniężnym. Dlatego do kompetencji Sądu należy przyznanie pokrzywdzonemu odpowiedniej sumy, która złagodzi ujemne doznania i uczucia związane z wyrządzoną szkodą. Określenie wysokości tej sumy powinno następować przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności występujących w indywidualnym przypadku, w związku z konkretną osobą poszkodowanego i sytuacją życiową w jakiej się znalazł (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13

grudnia 2007 roku, sygn. akt I CSK 384/07 Lex nr 351186, z dnia 22 czerwca 2005 roku, sygn. akt III CK 392/04 Lex nr 177203, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2008 roku, sygn. akt II CSK 78/08 LEX nr 420389).

Sąd miał na uwadze również fakt, że o tym czy jakkolwiek szkoda niemajątkowa miała w ogóle miejsce, lub o jej rozmiarze, nie decyduje subiektywne odczucie osoby zainteresowanej, ale obiektywna ocena konkretnych okoliczności. Aktualnie w judykaturze i doktrynie prawa odchodzi się, bowiem od dawniej zajmowanego stanowiska, że o fakcie naruszenia dobra osobistego decydują oceny indywidualne (por. A. Szpunar „Zadośćuczynienie za szkodę niemajątkową” Oficyna Wydawnicza „Branta”, Bydgoszcz 1999, str. 107, a także Z. Radwański, S. Rudnicki „Komentarz do kodeksu cywilnego. Część ogólna”, Wyd. Praw. W-wa 1998, str. 66, teza 9).

Swoboda sądu przy ustalaniu sumy zadośćuczynienia – większa niż przy odszkodowaniu sensu stricto – musi mimo wszystko opierać się na sprawdzalnych, obiektywnych kryteriach, do których zalicza się w judykaturze rodzaj, intensywność, czas trwania cierpień, rokowania co do stanu poszkodowanego na przyszłość, trwałość następstw urazu skutkujących cierpieniami, nieodwracalność następstw uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia (kalectwo, oszpecenie), rodzaj wykonywanej pracy, szanse na przyszłość, poczucie nieprzydatności społecznej oraz inne czynniki podobnej natury, wiek, płeć, dotychczasowe perspektywy życiowe, poczucie bezradności, zmiany w stosunkach rodzinnych i towarzyskich (por. uchwała pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 1973 roku, sygn. akt III CZP 37/ 73 OSNCP 1974/9/145, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2006 roku, sygn. akt IV CSK 80/05 OSNC 2006/10/177, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2007 roku, sygn. akt V CSK 245/07, LEX 369691, A.Szpunar op.cit. str. 194-195). Judykatura konsekwentnie przestrzega zarazem zasady, że zadośćuczynienie nie może być symboliczne, ale nie może też prowadzić do bogacenia się poszkodowanego (vide orzecznictwo przywołane w przypisie nr 108 na str. 78 w J.Panowicz-Lipska „Majątkowa ochrona dóbr osobistych” Wyd.Praw. W-wa 1975, analogicznie SO w Lublinie w wyroku z dnia 19.12.2002 r. w sprawie II Ca 617/02).

Suma pieniężna przyznawana tytułem zadośćuczynienia, mająca odpowiadać rozmiarowi krzywdy ustalonemu w opisany powyżej sposób, nie usuwa de facto, co wskazano wcześniej, szkody niemajątkowej. W doktrynie prawa cywilnego podkreśla się, że zadośćuczynienie ma charakter kompensacyjny, a nie karny i winno dostarczać poszkodowanemu realnej wartości ekonomicznej tak, by poszkodowany „mógł za jej pomocą zatrzeć, lub co najmniej złagodzić odczucie krzywdy i odzyskać równowagę psychiczną”, przy jednoczesnym utrzymaniu w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 24 lutego 2012 roku, sygn. akt I ACa 84/12, LEX 1124827, tak też uchwała pełnego składu Izby Cywilnej SN z 08.12.1973 III CZP 37/73 OSNC 1974. p.145; identycznie A.Szpunar op.cit. str. 181, 183-185).

Sumując, jednorazowe zadośćuczynienie pieniężne powinno stanowić rekompensatę za całą doznaną krzywdę i być utrzymane w rozsądnych granicach.

Dodatkowo, w judykaturze i doktrynie podkreśla się, że przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia, które ze swej istoty ma jednorazowo rekompensować całą krzywdę (a więc również skutki przyszłe), ustalone trwałe skutki zdarzenia powinny być szczególnie wnikliwie uwzględniane tak, by te „przyszłe” elementy krzywdy zostały „z góry” zrekompensowane

w przyznanym już zadośćuczynieniu (por. wyrok S.Apel. w Lublinie z dnia 29.05.2007 r. I ACa 270/07 oraz G. Bieniek w: „Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania”, Wyd. Praw. W-wa 1996, Tom I, str. 368). W niniejszym procesie biegli jednoznacznie wskazali, że w aspekcie medycznym takie „trwałe” skutki występują i odnoszą się one bezspornie do pewnej dotychczasowej sfery aktywności życiowej M. B..

Wskazane zasady wyrokowania w sprawach o zasądzenie zadośćuczynienia znalazły potwierdzenie w najnowszej judykaturze (por. wyrok SN z 09.11.2007 r. V CSK 245/07 OSNC-ZD 2008/D/95).

Ustalając, zatem obecnie wysokość zadośćuczynienia Sąd musiał określić je na poziomie, który pozwoliłby u powoda „zatrzeć, lub co najmniej złagodzić odczucie krzywdy i odzyskać równowagę psychiczną” nie tylko wobec odczuwanych dotychczas cierpień fizycznych (w tym bólowych) i psychicznych (w tym zaburzenia depresyjno - lękowe), lecz wywołałby

„z góry” analogiczny efekt, w odniesieniu do ustalonych jednoznacznie w sprawie skutków w sferze aktywności życiowej (hobby, praca), mających dotyczyć powoda przez dalsze lata jego życia. W ocenie Sądu, już tylko ten element oceny rozmiaru krzywdy nakazywał przyjąć, że łączne zadośćuczynienie w kwocie 150.000,00,- zł nie jest rażąco wygórowane, w realiach sprawy.

Skutki obrażeń doznanych przez powoda w wyniku wypadku komunikacyjnego z dnia 3 lipca 2006 roku są poważne, o charakterze długotrwałym, rokowania, co do powrotu do zdrowia psychicznego są niepewne zaś co do sprawności narządu ruchu są one niekorzystne, niepewne i uzależnione w dużej mierze od prowadzenia ćwiczeń rehabilitacyjnych.

Obecnie u powoda występuje miernego stopnia bólowe ograniczenie zgięcia grzbietowego i podeszwowego stopy w skrajnych zakresach tych ruchów, występuje także nieprawidłowe ustawienie stopy, po większych przeciążeniach stopy u powoda pojawia się utykanie na prawą kończynę dolną. W miejscu uszkodzenia rozwijają się pourazowe zmiany zwyrodnieniowe w zakresie kości tworzących staw, w przypadku ewentualnego pogarszania się w przyszłości miejscowego stanu ortopedycznego może być konieczne przeprowadzenie kolejnego zabiegu operacyjnego – artrodezy górnego stawu skokowego.

W ocenie biegłego ortopedy, pełny powrót powoda do zdrowia nie nastąpi. Na skutek doznania powyższych obrażeń, u powoda istnieją przeciwwskazania do wykonywania niektórych czynności życia codziennego, do aktywności życiowej, zawodowej. Wykluczone jest wykonywanie cięższych prac fizycznych obciążających narząd ruchu oraz uprawianie sportu, chód powoda po przeciążeniach jest utykający, jak wynika z opinii biegłego ortopedy - powód jest niezdolny do stania na palcach prawej stopy. Powód nadal musi korzystać z rehabilitacji ruchowej, także okresowej fizykoterapii.

Sąd miał na uwadze również wiek powoda, jego widoki na przyszłość porównane przy uwzględnieniu urazu z dnia 3 lipca 2006 roku i przy hipotetycznym braku przedmiotowego zdarzenia.

M. B. uległ wypadkowi w wieku 35 lat, a więc jako osoba w sile wieku, zdrowa, sprawna fizycznie, de facto w żaden sposób nie ograniczana w podstawowych czynnościach życiowych i zawodowych. Fakt ten Sąd poczytał za okoliczność wpływającą na znaczące podwyższenie zadośćuczynienia, ponad kwotę świadczenia przyznaną i wypłaconą przez pozwane towarzystwo ubezpieczeń, gdyż trwałe, nieodwracalne skutki wypadku w zakresie ograniczenia aktywności życiowej i zawodowej będzie musiał ona znosić potencjalnie przez dalsze lata swojego życia. Nie ulega także wątpliwości, że powód wskutek wypadku długotrwale został w znacznym stopniu ograniczony w możliwości właściwego zaangażowania się w życie rodzinne i zawodowe. Co więcej, nie będąc w stanie podjąć obowiązków zawodowych dyrektora produkcji w firmie (...) Sp. z o.o., w O., musiał całkowicie z tej pracy zrezygnować.

Reasumując należy wskazać, że w wyniku wypadku komunikacyjnego z dnia 3 lipca 2006 roku M. B. doznał szkody niemajątkowej. Mając na uwadze okoliczności niniejszej sprawy należy uznać, że adekwatną łączną kwotą zadośćuczynienia za doznaną przez powoda krzywdę jest 150.000,00 zł.

W związku z faktem, iż pozwane towarzystwo ubezpieczeń wypłaciło powodowi w postępowaniu likwidacyjnym kwotę łącznie 17.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia, Sąd w punkcie I wyroku, na podstawie wskazanych przepisów zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 133.000,00 zł, oddalając żądanie w pozostałej części. Sąd zasądził odsetki ustawowe od następnego dnia od dnia wyrokowania gdyż fakty dotyczące leczenia, hospitalizacji i zabiegu operacyjnego powoda podlegały ocenie Sądu dopiero w dacie wyrokowania. Od tej zatem chwili biegnie termin do odsetek za opóźnienie (art. 481 § 1 k.c.). (punkt I i II wyroku).

Roszczenie o zapłatę odszkodowania.

Zgodnie z przywołanymi wcześniej normami prawnymi, pozwany ubezpieczyciel zobowiązany jest do wypłaty odszkodowań za szkodę majątkową powoda, lecz tylko pozostającą w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem odszkodowawczym.

Za udowodnione (wprost, np. dokumentami prywatnymi, lub urzędowymi, albo w wyniku oceny całokształtu wiarygodnego materiału dowodowego) należało uznać zgłoszone przez powoda elementy szkody majątkowej w postaci zwrotu kosztów zakupu leków, dojazdów na wizyty

i konsultacje lekarskie w łącznej kwocie 3.000,00zł. Żądanie to znajduje potwierdzenie i uzasadnienie w realiach niniejszej sprawy, w niniejszym postępowaniu powód udowodnił fakt, iż zakup wskazywanych leków był niezbędny i konieczny. Powód po wypadku z dnia 3 lipca 2006 roku wymagał zabiegów rehabilitacyjnych, przebyty uraz i leczenie jego skutków uzasadniało w ocenie biegłego ortopedy ponoszenie przez powoda kosztów wizyt lekarskich, wykonanych badań lekarskich, kosztów związanych

z zakupem leków przeciwbólowych i przeciwzkrzepowych. Ponadto powód wykazał fakt, iż korzystanie z prywatnych konsultacji i wizyt lekarskich

u lekarzy specjalistów ortopedów było uzasadnione, zaś - z uwagi na bardzo długi okres oczekiwania - nie mógł korzystać z wizyt bezpłatnie w ramach ubezpieczenia zdrowotnego z Narodowego Funduszu Zdrowia. Bacząc na powyższe wydatki, których znaczna część znajduje potwierdzenie w złożonych fakturach (k. 21-36) oraz biorąc pod uwagę okoliczność, iż ściśle udowodnienie wysokości żądania w tym przedmiocie jest niemożliwe, Sąd na zasadzie art. 322kpc przyjął, iż powód poniósł wydatki na leczenie, dojazdy

i zakup leków w łącznej kwocie 3.000,00zł. Na podstawie art.481 § 1 i 2 k.c. Sąd zasądził odsetki ustawowe od zasądanego roszczenia od dnia 24 kwietnia 2009 roku. Zgodnie, bowiem z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku

o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 roku, Nr 124, poz. 1152 ze zm.) zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie, czyli w realiach sprawy od dnia doręczenia stronie pozwanej odpisu pozwu, tj. od dnia 24 marca 2009 roku (k. 77v). A zatem należało zasądzić odsetki ustawowe od dnia

24 kwietnia 2009 roku, zaś w pozostałej części powództwo oddalić (punkt III i IV wyroku).

Roszczenie o ustalenie odpowiedzialności pozwanego za skutki zdarzenia z dnia 3 lipca 2006 roku mogące wystąpić w przyszłości u powoda.

Nadal zachowuje aktualność pogląd wyrażony w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1970 r., sygn. III PZP 34/69, OSNCP 1970/12/217, iż w sprawie o naprawienie szkody wynikłej z uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia zasądzenie określonego świadczenia nie wyłącza jednoczesnego ustalenia w sentencji wyroku odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości z tego samego zdarzenia.

Szkody na osobie nie zawsze powstają jednocześnie ze zdarzeniem, które wywołało uszkodzenie ciała. Są one z istoty swej rozwojowe. Poszkodowany

z reguły nie może w chwili wszczęcia procesu dochodzić wszystkich roszczeń, jakie mogą mu przysługiwać z określonego stosunku prawnego. Następstwa bowiem uszkodzenia ciała są z reguły wielorakie i zwłaszcza w wypadkach cięższych uszkodzeń wywołują niekiedy skutki, których dokładnie nie można określić ani przewidzieć, gdyż są one zależne od indywidualnych właściwości organizmu, osobniczej wrażliwości, przebiegu leczenia i rehabilitacji oraz wielu innych czynników. Przy uszkodzeniu ciała lub doznaniu rozstroju zdrowia poszkodowany może określić podstawę żądanego odszkodowania jedynie

w zakresie tych skutków, które już wystąpiły, natomiast nie może określić dalszych skutków jeszcze nie ujawnionych, których jednak wystąpienie jest prawdopodobne. Często bowiem nie da się przewidzieć wszystkich następstw rozstroju zdrowia, chociaż nie można wykluczyć wystąpienia w przyszłości dalszych następstw uszkodzenia ciała obok tych, które się już ujawniły.

Artykuł 189 k.p.c. nie stoi zatem na przeszkodzie jednoczesnemu wytoczeniu powództw o świadczenie i o ustalenie w sytuacji, gdy ze zdarzenia wyrządzającego szkodę w postaci uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia przysługują już poszkodowanemu określone świadczenia, ale z tego samego zdarzenia mogą się ujawnić w przyszłości inne jeszcze szkody, których dochodzenie nie jest na razie możliwe.

Z opinii biegłego ortopedy wynika, iż rokowanie co do poprawy stanu ortopedycznego dotyczącego utrwalonej dysfunkcji prawego stawu skokowego w chwili obecnej jest trudne do ustalenia. W miejscu uszkodzenia rozwijają się pourazowe zmiany zwyrodnieniowe w zakresie kości tworzących staw, w przypadku ewentualnego pogarszania się w przyszłości miejscowego stanu ortopedycznego może być konieczne przeprowadzenie kolejnego zabiegu operacyjnego – artrodezy górnego stawu skokowego.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, jak również utrwalone stanowisko Sądu Najwyższego, Sąd w punkcie V wyroku ustalił,

że pozwany ponosi odpowiedzialność za dalsze, mogące wystąpić w przyszłości skutki, wynikające z urazu, jakiego doznał powód w dniu 3 lipca 2006 roku.

Z tych względów i na podstawie powołanych przepisów Sąd orzekł jak w sentencji wyroku częściowego.